

VÝROČNÍ ZPRÁVA SDRUŽENÍ NERATOV

2015

ÚVODNÍ SLOVO

- O NÁS -
- NAŠE ČINNOST -
- ROK 2015 -
- HOSPODAŘENÍ -
- BUDOUCNOST -

Milí přátelé,

právě otevíráte zprávu o dvacátém čtvrtém roce činnosti Sdružení Neratov. Snažíme se v ní ukázat, jaký rok to pro nás, naše zaměstnance, pro Neratov, jeho obyvatele i návštěvníky byl.

Doufáme, že až dočtete na poslední stránku, zůstane ve Vás stejný dojem, jaký máme my – tedy že rok 2015 byl pro nás rokem úspěšným, který nepostrádal velké ani malé úspěchy a na který můžeme být právem hrdí. Vždyť jsme v něm pokračovali v rozvoji Neratova, práci a domov u nás našli další lidé s postižením, uspořádali jsme hned několik zajímavých akcí a náš kostel se dočkal další části svého nového liturgického vybavení. S radostí jsme také uvítali zapálené podnikatele, kteří se rozhodli rozvíjet Neratov spolu s námi a založili tu první neratovskou kavárnu!

Ne vše, co jsme si do roku 2015 předsevzali, se nám ale podařilo naplnit. Na některé plány nám nezbývaly síly, jiné se pozdržely kvůli financím, něco jsme odložili, protože se objevily úkoly, které prostě víc spěchaly. Spousta práce a nerealizovaných nápadů tak stále zůstává před námi a doufáme, že se nám je podaří naplnit v letech následujících.

Za to, že ve svých cílích, tedy v rozvoji Neratova a pomoci handicapovaným dětem i dospělým stále postupujeme kupředu, patří můj velký dík všem našim nadšeným a obětavým zaměstnancům, dobrovolníkům a podporovatelům. Bez jejich nasazení, finančních darů, přímluv a modliteb by naše cesta vpřed nebyla zdaleka tak rychlá.

S poděkováním všem našim "neratovským andělům"
Jana Němcová,
předsedkyně Sdružení Neratov

Renáta, obyvatelka našeho chráněného bydlení Domov, v roli anděla na našem prosincovém adventním koncertě

O NÁS

- ÚVODNÍ SLOVO -

Sdružení Neratov bylo založeno 11. září 1992 jako nezávislá, nepolitická a nestátní instituce, která má za cíl obnovit vysídlenou ves Neratov a nabídnout zde zázemí lidem s handicapem či jinak znevýhodněným.

Stručná historie

Když naše sdružení v roce 1992 vzniklo, měl Neratov tři stálé obyvatele. O rok později už se sem stěhuje první rodiny a berou si do pěstounské péče opuštěné děti. Dnes v Neratově žije přes 50 stálých obyvatel.

V roce 1998 sdružení zakládá chráněné bydlení pro osoby s mentálním postižením. Pro ně a pro handicapované z okolí pak od roku 2002 postupně vzniká řada chráněných dílen zaměřených na řemesla a služby. Ke konci roku 2015 má sdružení už 78 zaměstnanců s postižením.

Průběžně pracujeme také na obnově Neratova. Opravujeme místní budovy a stavíme i nové, v roce 2001 tu otevíráme obchod, v roce 2004 vysazujeme sad a o rok později zřizujeme dětské hřiště.

Nezapomínáme ani na místní kostel, díky kterému myšlenka na obnovu Neratova vlastně vznikla. Jeho obvodové zdi, které z něj

po minulém režimu zbyly, postupně zbabujeme havarijního stavu, v roce 2003 je opraveno průčelí a na štit se vracejí hodiny, v roce 2008 je dokončena střecha, o rok později dostává kostel novou dlažbu a obnovujeme kůr. K výročí 350 let od ustavení poutní tradice nadělujeme kostelu v roce 2011 novou sošku Neratovské Madony. Od roku 2014 dostává interiér kostela postupně nové liturgické vybavení.

Naše struktura

Základem našeho sdružení je 26 členů, kteří ze svého středu volí složení výkonného orgánu (Rada sdružení) a kontrolního orgánu (Rezijní komise). Rada v čele s předsedou pak řídí běžný chod sdružení a jmenuje a kontroluje vedoucí jednotlivých středisek.

K 31. 12. 2015 mělo sdružení celkem 105 zaměstnanců, z toho 78 osob s postižením.

Proti roku 2014 jsme počet našich handicapovaných pracovníků zvýšili o 28 %. ■

VEDENÍ SDRUŽENÍ K 31. 12. 2015

Rada Sdružení

Jana Němcová (předsedkyně)

Dominik Malík

Josef Suchář

Petr Suchář

Andreas Sebastian Weiser

Rezijní komise

Antonín Nekvinda (předseda)

Jana Klimešová

Pavel Rezek

Vedoucí středisek

Domov: Klára Kadlecová

Chata Neratov: Veronika Suchářová

Kopeček: Romana Bukačková

Kuchyň: Veronika Suchářová

Naděje: Marie Malíková

Obchod: Vendula Malíková

Občerstvení u Neratovských:

Klára Hubálková

Pradlenka: Marie Malíková

Údržba: Kamil Novák

NAŠE ČINNOST

- ÚVODNÍ SLOVO -

- O NÁS -

- ROK 2015 -
- HOSPODAŘENÍ -
- BUDOUCNOST -

Naše sdružení se zaměřuje na pomoc dětem i dospělým s postižením, ale zároveň i na rozvoj vysídlené vsi Neratov a na udržení místních lidových tradic, kulturních památek a na oživení turismu. A díky naší více než dvacetileté zkušenosti víme, jak dobře lze všechny tyto cíle skloubit a jak se navzájem podporují.

Pomoc dospělým s postižením

Dospělým lidem s postižením nabízíme pracovní uplatnění v některé z našich chráněných dílen. Těch provozujeme hned několik, aby u nás každý našel takovou práci, která ho bude bavit a zároveň mu v ní nebude bránit jeho handicap.

Naše dílny se zaměřují na služby (kuchyn, obchod, prádelna, bufet, úklid, sekání trávy atd.), ale také na lidová řemesla (kerami-

ka, košíkářství, zpracování ovčí vlny, tkalcovství, paličkování, šití aj.).

Služby našich dílen nabízíme široké škále zákazníků – firmy kupují propagační předměty nebo nám zadávají drobné montážní práce, návštěvníkům Neratova zajišťují naše dílny ubytování, stravování a třeba i praní špinavého prádla během dovolené, místní obyvatelé a chalupáři využívají nabídku sekání trávy či nakupují v našem obchodě.

Co za svou práci dostávají lidé s postižením? Samozřejmě plat, ale také možnost začlenit se do společnosti a v ohledu plném pracovním

prostředí rozvíjet své dovednosti. Ti extrovertnější mohou svou práci prezentovat návštěvníkům na jarmarcích, poutních slavnostech a dalších akcích, které pořádáme.

Dospělým lidem s mentálním postižením nabízíme také nový domov v našem chráněném bydlení, kde jim se složitějšími úkony pomáhá tým vyškolených a hlavně vstřícných pracovníků.

Pomoc dětem s postižením

Naše sdružení si při svém založení předsevzalo pomáhat i znevýhodněným dětem. Neratov se tak stal domovem pro d

pěstounské rodiny, které si do péče vzaly celkem osm opuštěných dětí včetně dětí s handicapem.

V naší rekreační chatě a celém Neratově vytváříme vhodné podmínky pro rekreaci handicapovaných osob. Není proto divu, že dovolenou nebo školu v přirodě u nás tráví řada školních kolektívů, středisek rané péče či rodin s dětmi s postižením.

V roce 2014 jsme navíc založili Základní školu speciální Neratov, kterou navštěvují děti s kombinovaným postižením z okolí. Osvojují si tu základní dovednosti potřebné pro sebeobsluhu i pro výjádření svých potřeb – a s hrdostí sledujeme, že škole se daří a děti v ní dosahují velkých pokroků.

Rozvoj Neratova

Při práci s lidmi s postižením nezapomínáme ani na naš prvotní cíl, tedy obnovu plnohodnotného

života v Neratově. Naopak, právě handicapovaní lidé a jejich práce posouvají Neratov stále dál. Jsou to oni, kdo zajišťuje služby pro turisty i místní obyvatele, pečeje o zdejší hřbitov, uklízí v kostele a přispívá tak k malebnosti celé vsi.

K rozvoji Neratova patří i pokračující práce na obnově místního poutního kostela, na níž spolupracujeme s farností. Nezapomínáme ani na kulturní památky v okolí a usilujeme i o jejich záchrannu.

Kulturní akce

Součástí naší snahy o oživení Neratova je i pořádání různých kulturních akcí, které mívají charitativní rozdíl. Díky nim přijíždí do Neratova řada návštěvníků, kteří mohou využít služeb našich chráněných

dilem a seznámit se tak s životem a prací lidí s postižením.

Na našich akcích navíc často představujeme tradiční lidová řemesla i ši-

kovné výrobce z našeho regionu a na koncertech u nás vystupují skupiny a pěvecké sbory z okolí. Ve spolupráci s místní farností pořádáme také duchovní akce, z nichž nejvýraznější jsou naše srpenové poutní slavnosti.

Vstupné na většinu našich akcí je dobrovolné, aby byly otevřené každému, kdo má zájem je navštívit. Případný výtěžek akcí využíváme plně na rozvoj Neratova.

Sdílení zkušeností

Své zkušenosti ze sociální oblasti s radostí předáváme dalším organizacím, které o ně projeví zájem. Z ČR, ale i ze Slovenska, Německa a jiných států Evropy k nám na prohlídku přijíždějí jednotlivci i celé skupiny. My sami také vítáme inspiraci a rady od jiných subjektů, spolupracujeme s firmami i neziskovkami a účastníme se jednání o neziskovém sektoru a sociálním podnikání na místní i celostátní úrovni.

Rádi se také zapojujeme do smysluplných projektů jiných organizací – tradicí je u nás "Tříkrálová sbírka" Charity ČR a "Běh naděje" na podporu léčby rakoviny, jsme i partnerem projektu na obnovu nedalekých kostelů na Vrchní Orlici a v Bartošovicích. ■

Dění roku 2015 bylo v Neratově podobné letům předchozím, a to v pozitivním smyslu – stejně jako v minulých letech se nám totiž dařilo podávat pomocnou ruku stále více handicapovaným lidem a posunout se tak dál v naší sociální práci i v úsilí o obnovu Neratova.

Chráněné dílny

Během roku 2015 se nám podařilo z výšit počet našich

zaměstnanců s postižením o více než čtvrtinu. Na konci prosince jich tak u nás pracovalo už 78!

Přispěl k tomu nový bufet "Občerstvení u Neratovských", který jsme zřídili v areálu léčebného ústavu Albertinum v Žamberku. Lidé s postižením tu připravují kávu a chlebíčky, obsluhují zákazníky a roznášejí nákupy pacientům upoutaným na lůžko.

Rozvoje a vylepšení se dokázaly i naše stávající dílny – v těch jsme zrekonstruovali šatny zaměstnanců, v naší hlavní budově došlo i na přestavbu sociálního zařízení. Také naše řemeslné dílny Kopeček získaly díky nově dostavěnému prvnímu patru více místa pro práci i pro skladování svých výrobků.

Na podzim roku 2015 jsme od dosavadního nájemce převzali do své správy neratovskou hospodu. V roce 2016 by tak v opravených prostorách hospody měli najít práci další lidé s postižením.

Pokračovali jsme také ve spolupráci s naším strategickým partnerem, firmou Assa Abloy.

Dva naše handicapované zaměstnance, Tomáše z Kučhyň a Fandu z keramické dílny, jsme za jejich šikovnost a pozitivní přístup k práci nominovali na cenu "Zaměstnanec roku".

Služby a výrobky našich dílen v roce 2015 obhájily držení prestižního certifikátu "Práce postižených". Pro zákazníky naší rekreační chaty, bufetu a obchodů je dobrou zprávou, že jsme v našich prodejnách začali díky podpoře České spořitelny přijímat i platbu kartou.

Chráněné bydlení

Obyvatelé našeho Domova se v roce 2015 věnovali celé řadě činností, čas si nášli na kulturu, charitu i sport.

Spolu s naší speciální školou uspořádali skvělý ples a nacvičili si na něj i předtančení. V létě probudili své herecké nadání a na neratovském divadelním festivalu "Menteatrál" sehráli představení Vinnetou. Pomáhali i s organizací našich jarmarků a poutních slavností.

Sami také přispěli potřebným. V zimě v kostýmech tří králů koledovali pro Tříkrálovou sbírku Charity ČR, v létě se potili na Běhu naděje

na podporu léčby rakoviny. Pak mezi sebou uspořádali sbírku a na dálku "adoptovali" čtyři indické děti, jimž od té doby pravidelně přispívají na studium. Na podzim zase pekli koláče a vyroběli růžence a výtěžek z jejich prodeje poslali na misie.

Přivítali i návštěvu mladých lidí z dětských domovů, kteří s obyvateli našeho Domova probírali, jak se postavit na vlastní nohy.

Speciální škola

Naše Základní škola speciální Neratov zakončila svůj první školní rok s plnou kapacitou 12 dětí a úspěšně zahájila i rok druhý. Během roku 2015 naše škola spolupracovala i se sousedními základními školami a pořádala akce pro děti i dospělé z okolí. Úspěch měla třeba přednáška o papoušcích a dračkách.

Naše akce

I v roce 2015 jsme k nám lákali turisty a poutníky na různé duchovní, kulturní a charitativní akce. Na koncertech u nás vystoupili například Iva Bittová, Obořoh, Gabriela Beňačková s Jakubem Pustinou a celá řada sborů a skupin, nezapomněli jsme na tříkrálový

koncert ani na Svatohubertskou mši, přivítali jsme i ne-tradiční cirkus a vystoupení dětí z naší školy.

K vrcholu roku patřily naše řemeslné jarmarky s ukázkami lidových řemesel a regionálními dobrotami, ale především červencový divadelní festival herců s postřízením "Menteatrál" a srpnové poutní

slavnosti. Pozitivního ohlasu se dočkala i vánoční novinka v podobě oslíka a oveček, kteří ve vánočním čase hlídali vstup do kostela a tedy i k našemu betlému.

Rozvoj Neratova

Výrazně pokročily i práce na našem z trosek zachráněném kostele. K hlavnímu vstupu přibylo provizorní,

ale pevné zábradlí, u bočního vchodu jsme vybudovali přistřešek proti dešti i padajícímu sněhu a ledu. Do interiéru kostela přibyla další část nového liturgického vybavení – svatostánek a stojan na paškál.

Velké novinky se dočkali všichni návštěvníci i obyvatelé Neratova. V červenci otevřela sice malá, ale plně profesionální kavárna. Neprovozujeme ji my, ale její myšlenku podporujeme například pronájem prostoru pro její provoz.

S rozvojem Neratova nám i v roce 2015 přijely pomoci desítky dobrovolníků. Někdy šlo o skupinu zaměstnanců z jedné firmy, jindy partu přátel nebo jednotlivce, kteří chtěli strávit dovolenou jinak a někomu tím prospět. Dobrovolnická práce byla vidět například na upravenějším lese za kostelem, opraveném dětském hřišti nebo natřených dveřích a oknech našich budov.

Naše úspěchy

Rok 2015 nám přinesl i několik velkých důvodů k radosti. Jedním z nich byla Cena Floccus, kterou nám za naši práci udělila Nadace České spořitelny. Přesněji řečeno šlo o ceny dvě. Jednu skleněnou sošku nám za

naši péči o lidi s postižením udělila odborná porota, druhou jsme získali v kategorii Cena veřejnosti. S oběma skleněnými "pampeliškami" se můžete seznámit na poličce na naší jídelně, kde jsme je s hrdostí vystavili.

Velkého ocenění své celoživotní práce se dočkal také jeden z našich zakladatelů, prezident královéhradecké diecézní charity a neratovský farář v jedné osobě, Josef Suchář. Ten v roce 2015 obdržel Stříbrnou pamětní medaili Senátu ČR. Senát ocenil jak jeho práci na obnově Neratova, tak i činnost v královéhradecké charitě či projekty na pomoc chudým dětem v Indii.

Vzdělávací projekty

Do 30. června 2015 probíhal náš projekt "Vzdělávání poskytovatelů služeb v chráněném režimu a služeb nazavíjecích" (registrační číslo CZ.1.04/3.1.03/A7.00206).

Realizovali jsme ho už od roku 2014 a jeho prostřednictvím jsme různými kurzzy zvyšovali kompetence sociálních pracovníků a pracovníků v sociálních službách v našem chráněném bydlení i v dalších zapojených organizacích.

Projekt byl financován z Evropského sociálního fondu prostřednictvím operač-

ního programu Lidské zdroje a zaměstnanost a státního rozpočtu České republiky, a to dotací v celkové výši 2 900 760,96 korun.

Zapojili jsme se také do projektu na vzdělávání žáků se zdravotním postižením, který organizovala správná společnost Ergotep. Díky tomuto projektu jsme u nás na praxi uvítali celkem 80 žáků s postižením. Během jejich pobytu v Neratově jsme jim předali základní informace o podnikání a hospodaření i o specificích

řízení sociálního podniku. Především jsme se jim ale snažili ukázat, že i s handicapem mohou v životě uspět.

Neratov v médiích

I během roku 2015 se naše činnost a celý Neratov těšily zájmu médií, ať už celostátních nebo regionálních,

dostali jsme se i do hledáčku dvou šikovných fotografií.

O Neratově se hned několikrát mluvilo v České televizi a na

Českém rozhlasu, své vysílání nám věnoval i Proglas a východočeská televize V1, psalo se o nás v Deniku, Mladé frontě Dnes či v Právu.

Na podzim 2015 nás navštívili dva skvělí fotografové. První, Šárka Šimková, nafotila sérii fotek z našich chráněných dílen a z Neratova speciálně pro nás. Druhý, Jan Nechvíle, nás fotografoval pro Nadaci České spořitelny a ta nám výsledek jeho práce poskytla. Snímky obou fotografií (spolu s dalšími) vás provázejí i touto výroční zprávou.

Třeba právě Jiříka s červenou řepou fotil pan Nechvíle. ■

Výsledovka 2015

Náklady	27 058
Spotřebované nákupy	7 722
Služby	3 444
Osobní náklady	13 523
Daně a poplatky	10
Jiné provozní náklady	1 010
Odpisy a opravné položky provozních nákladů	1 344
Poskytnuté příspěvky	5
Výnosy	28 579
Tržby za vlastní výrobky	1 178
Tržby z prodeje služeb	7 316
Tržby za zboží	3 464
Přijaté příspěvky a dary (FO, PO, nadace)	1 673
Provozní dotace	12 951
Jiné ostatní výnosy	1 997
Hospodařský výsledek	1 521

Částky jsou uvedeny v tisících Kč

Rozvaha 2015

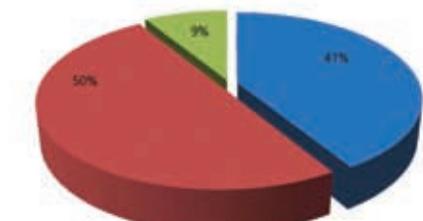
Aktiva	44 823
Dlouhodobý nehmotný majetek	261
Dlouhodobý hmotný majetek	53 581
Dlouhodobý finanční majetek	15
Oprávky k dlouhodobému majetku	-14 963
Dlouhodobý majetek celkem	38 894
Zásoby	1 149
Pohledávky	4 382
Krátkodobý finanční majetek	345
Jiná aktiva	53
Krátkodobý majetek celkem	5 929
Pasiva	44 823
Vlastní jmění	29 890
Výsledek hospodaření	1 521
Nerozdělený zisk z minulých let	4 672
Vlastní zdroje celkem	36 083
Dlouhodobé závazky	2 464
Krátkodobé závazky	5 940
Jiná pasiva celkem	336
Cizí zdroje celkem	8 740

Částky jsou uvedeny v tisících Kč

Komentář hospodaření 2015

Naše sdružení má ve své dlouhodobé strategii za cíl dosahovat kladných hospodařských výsledků. Výsledek roku 2015 byl pozitivně ovlivněn nárůstem zakázek napříč všemi našimi středisky a také zaměřením na optimalizaci režijních nákladů našeho sdružení.

Složení nákladů

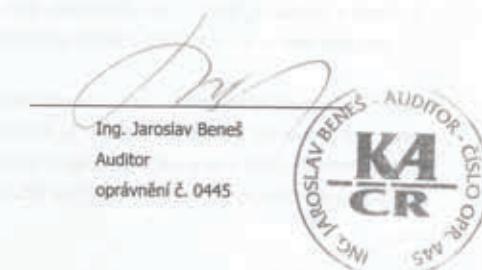

Výrok auditora

Podle našeho názoru účetní závěrka podává věrný a poctivý obraz aktiv a pasiv spolku **Sdružení Neratov, o.s.**, Bartošovice v Orlických horách č. 84, PSČ 517 61, IČO 46456970 k 31.12.2015 a nákladů a výnosů a výsledku jeho hospodaření za rok končící 2015 v souladu s českými účetními předpisy - **výrok bez výhrady**.

Datum zprávy: 10. 5. 2016

Ověření provedli:

Naše velké poděkování patří všem podporovatelům a sponzorům, kteří na nás myslí, ať už finančními či materiálními dary, přiložením ruky k dílu nebo modlitbami a slovy podpory. Za pravidelnou pomoc srdečně děkujeme obzvlášť členům našeho "Klubu neratovských andělů". Velké díky posíláme také všem, kdo se na konci roku 2015 zapojili do vánoční sbírky dárků pro obyvatele našeho chráněného bydlení.

NAŠI HLAVNÍ SPONZOŘI A DÁRCI V ROCE 2015:

BUDOUCNOST

Naše výroční zpráva je plná informací o tom, čeho jsme dosáhli a co se nám daří. Stále ale ještě zbývá mnoho plánů, jež na své uskutečnění teprve čekají.

Jedná se o plány různorodé, zaměřené jak na pomoc lidem s postižením, tak i na rozvoj Neratova a nabídku služeb pro obyvatele i turisty.

Krátkodobé cíle

V brzké době bychom chtěli naplnit tyto cíle:

- >> dokončení úprav a otevření neratovské hospody, kde by při vaření i obsluze našli práci další lidé s postižením
- >> nalezení vhodných prostor pro rozšíření kapacity naší speciální školy o další třídu, tj. o šest dětí s postižením

- >> dokončení oprav kostelních věží a návrat barokních věžních báni, a také s tím související zpřístupnění věží našeho kostela veřejnosti
- >> akreditace dobrovolnické práce v Neratově a lepší zajištění našich dobrovolnických dní

- >> dokončení jednání a navázání strategické spolupráce s pobočkou firmy OEZ v Králíkách

>> výstavba informačního centra s prostorem pro přednášky, besedy ap.

>> vybudování pěší lávky, která by spojila Neratov s polskou stranou

>> převzetí zahradnického areálu v žamberském léčebném ústavu Albertinum, o něž by pečovali lidé s postižením

>> zřízení chráněné tiskárské dílny zaměřené na potisk různých propagativních předmětů

>> podpora projektu "Společně po nové cestě", jehož cílem je oprava kostelů na Vrchní Orlici a v Bartošovicích

Dlouhodobé cíle

K našim dlouhodobým plánům a cílům patří zejména:

>> oficiální přihlášení našeho sdružení k principům tzv. sociálního podnikání a k sociálnímu zemědělství a naplňování těchto principů

>> pokračování v rozvoji místní krajiny a původních řemesel ve spolupráci s Ministerstvem zemědělství

>> dosažení dlouhodobé ekonomické udržitelnosti naší činnosti

>> vybudování budovy tzv. multifunkčního centra, kde by naše chráněné dílny i návštěvníci našli více prostoru pro práci i pro různé akce

>> založení praktické školy, která by navázala na naši speciální školu a kde by se handicapované děti učily základním pracovním úkonům

>> zřízení domova pro seniory, kde by našli zázemí jak důchodci z našeho regionu, tak i obyvatelé našeho chráněného bydlení, kteří dosáhli důchodového věku

>> založení pivovaru, kde by s vařením lokálního piva pomáhali lidé s postižením

>> dobudování klidové zóny a křížové cesty u neratovského kostela

>> zřízení sociálně terapeutických dílen, ve kterých by uplatnění našli absolventi naší speciální školy ■

KONTAKTY/TIRÁŽ

Sdružení Neratov, z.s.

IČ: 46456970, DIČ: CZ46456970

Adresa: Bartošovice v O.h. 84, 517 61 Rokytnice v O.h.

Telefon: +420 494 530 058

Mail: sdruzeni@neratov.cz

Datová schránka: bh7xttx

Číslo transparentního účtu: 309 55 66 309 / 0800

Číslo běžného účtu: 12 42 34 53 99 / 0800

www.neratov.cz

www.kopecek.neratov.cz

www.chataneratov.cz

www.zakladniskolaspecialnineratov.cz

Výroční zpráva Sdružení Neratov 2015

Vydalo Sdružení Neratov v roce 2016

Grafický návrh, text a sazba: Zdenka Burešová

Autoři použitých fotografií: Zdenka Burešová (s. 1, 4, 7, 9), Miroslav Hofmann (s. 13), Iveta Koutná (s. 6), Jan Nechvíle (s. 3, 8), Šárka Šimková (s. 2, 5), Marta Wojciechowska – Tamudem, o.p.s. (přední a zadní obálka)

Fotografie Ivety Koutné vznikla v rámci předmětu Audiovizuální percepce krajiny na Mendelově univerzitě v Brně, Zahradnické fakultě se sídlem v Lednici

Tisk: AF BKK, s.r.o.

NE RATOV